EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 10.9.2026
COM(2026) 484 final

2026/0279 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahelisele raamlepingule (mis käsitleb piirimenetluste ning reisiloa- ja viisataotlustega seotud isikusamasuse kontrollimiseks ning tausta- ja julgeolekukontrolliks vajalikku teabevahetust) allakirjutamise ja selle ajutise kohaldamise kohta

SELETUSKIRI

(1) ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

2022. aastal kehtestasid Ameerika Ühendriigid (edaspidi ka „USA“) uue nõude kõigile riikidele, kes on võetud vastu USA viisanõudest loobumise programmi või soovivad sellega liituda. See programm võimaldab osalevate riikide kodanikel reisida USAsse viisavabalt kuni 90 päevaks turismi eesmärgil või töö asjus. Uue nõude kohaselt tuleb sõlmida USA sisejulgeolekuministeeriumiga piirijulgeoleku tagamise tõhustatud partnerlus, mis on viisanõudest loobumise programmi vastuvõtmise ja selles edasise osalemise eeltingimus ning juba kehtiva reisijateabe vahetamise nõude osa.

Viisanõudest loobumise programmi partnerlused on USA piiri- ja sisserändejulgeoleku alases rahvusvahelises koostöös kesksel kohal. Üks nende eesmärke on luua tugev kahepoolne teabevahetus, et ametiasutused saaksid tulemuslikult kontrollida partnerriikidest pärit reisijate isikusamasust ja teha kindlaks, kas nad kujutavad endast USA julgeolekule ohtu.

USA on oma viisanõudest loobumise programmi partnerluste raames sõlminud ELi liikmesriikidega kahepoolsed lepingud, näiteks raskete kuritegude tõkestamisel ja nende vastu võitlemisel tehtavat koostööd edendavad lepingud. Nende lepingutega on ette nähtud teabe, sealhulgas biomeetriliste andmete vahetamine terroriaktides või rasketes kuritegudes kahtlustatavate või süüdi mõistetud isikute kohta.

Piirijulgeoleku tagamise tõhustatud partnerluse raames vahetatakse teavet, sealhulgas biomeetrilisi andmeid, mida säilitatakse liikmesriikide andmebaasides isikute kohta, kes reisivad või kavatsevad reisida USAsse. Piirijulgeoleku tagamise tõhustatud partnerluse lepingud sõlmitakse eeldatavasti 31. detsembriks 2026. Pärast seda hindab sisejulgeolekuministeerium esmase ja jätkuva viisanõudest loobumise programmis osalemise hindamise käigus iga riigi vastavust piirijulgeoleku tagamise tõhustatud partnerluse nõudele.

23. juulil 2025 võeti vastu komisjoni soovitus nõukogu otsuse kohta, millega antakse luba alustada läbirääkimisi Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahelise raamlepingu üle[1]. 16. detsembril 2026 võttis nõukogu vastu otsuse, millega antakse luba läbirääkimisi alustada.

16. detsembril 2025 võttis nõukogu vastu otsuse, millega antakse luba alustada läbirääkimisi Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahelise raamlepingu üle, mis käsitleb piirimenetluste ja viisataotlustega seotud julgeolekukontrolliks ja isikusamasuse kontrollimiseks vajalikku vastastikust teabevahetust[2]. Komisjon nimetati liidu läbirääkijaks. Nõukogu otsusel oli ka *addendum*, mis sisaldas sellise lepingu üle läbirääkimiste pidamise juhiseid (edaspidi „läbirääkimisjuhised“).

Komisjon konsulteeris läbirääkimisi pidades põhjalikult nõukogu justiits- ja siseküsimustealase teabevahetuse töörühmaga ning teavitas läbirääkimiste käigust Euroopa

[1] Euroopa Komisjoni soovitus nõukogu otsuse kohta, millega antakse luba alustada läbirääkimisi Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahelise raamlepingu üle, mis käsitleb piirimenetluste ja viisataotlustega seotud julgeolekukontrolliks ja isikusamasuse kontrollimiseks vajalikku teabevahetust (COM(2025)447, 23.7.2025).

[2] Nõukogu 16. detsembri 2025. aasta otsus (EL) 2025/2640, millega antakse luba alustada läbirääkimisi Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahelise raamlepingu üle, mis käsitleb piirimenetluste ja viisataotlustega seotud julgeolekukontrolliks ja isikusamasuse kontrollimiseks vajalikku vastastikust teabevahetust (ELT L, 19.12.2025).

Parlamenti (kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon). Läbirääkimised viidi lõpule 23. juulil 2026.

Raamlepingus määratakse kindlaks tingimused, mille alusel reguleeritakse ELi liikmesriikide ja USA pädevate asutuste vastastikust teabevahetust, mis on vajalik piirikontrolli ning reisiloa- ja viisataotluste kontekstis isikusamasuse kontrollimiseks ning tausta- ja julgeolekukontrolliks, mille alusel teha kindlaks, kas reisija riiki sisenemine või seal viibimine kujutaks endast tõsist ja tõelist ohtu avalikule julgeolekule või avalikule korrale. Liikmesriikide ja USA vahelistes kahepoolsetes lepingutes on sätestatud liikmesriikide infosüsteemides sisalduva teabe USAga vahetamise üksikasjad, võttes arvesse riigisiseseid õiguslikke nõudeid, riiklike andmebaaside ülesehitust ning muid tehnilisi nõudeid või piiranguid.

Raamlepingu üks peamisi eesmärke on tagada USAga toimuva teabevahetuse vastastikkus, mis aitaks tõhustada kogu liidu piirikaitset ja -julgeolekut. Raamlepinguga kehtestatakse vastastikuse teabevahetuse normid. Sellega nähakse ette kolmandate riikide kodanikke ning ELi ja USA kodanikke käsitleva teabe vahetamine. ELi kodanikke käsitleva teabe jagamine on võimalik range vastastikkuse põhimõtte alusel, mille kohaselt juhul, kui USA teeb oma kodanike suhtes kategoorilise erandi, on liikmesriikidel õigus otsustada, et ka kõigi ELi kodanike suhtes tehakse erand. Kooskõlas vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhimõttega nähakse raamlepinguga ette, et automaatselt vahetatakse üksnes andmeid, mis on vajalikud isiku tuvastamiseks. Täiendavat teavet võib anda taotluse korral, tingimusel et tagatud on inimjärelevalve; seejuures peab isikul olema võimalus sellise teabe esitamisest keelduda.

Raamlepingut kohaldatakse nende liikmesriikide suhtes, kellel on USAga viisavabadus või kes soovivad viisanõudest loobumise programmiga ühineda. Kui liikmesriigi staatus viisanõudest loobumise programmis muutub, on tal õigus raamlepinguga ette nähtud teabevahetus peatada. Mis puudutab kahepoolseid lepinguid, mille liikmesriigid on USAga sõlminud enne raamlepingu jõustumist, siis sisaldab käesolev raamleping tingimusi, mille alusel jätkata selliste lepingute kohaldamist.

Raamlepingu ajutise kohaldamise alustamisega on kiire, arvestades viisanõudest loobumise programmi läbivaatamist ja USA seatud tingimust, et piirijulgeoleku tagamise tõhustatud partnerluse nõuet tuleb hakata rakendama 2026. aasta lõpus. Neid asjaolusid arvesse võttes on komisjon teinud ettepaneku hakata raamlepingut ajutiselt kohaldama niipea kui võimalik ja teha seda seni, kuni raamlepingu jõustumiseks vajalikud lepinguosaliste sisemenetlused on lõpule viidud.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Raamlepingu üle peetud läbirääkimistel võeti arvesse nõukogu poolt vastu võetud läbirääkimisjuhiseid[3]. Raamleping on kooskõlas ka liidu tegevuspõhimõtetega, mida juba kohaldatakse ühise viisapoliitika valdkonnas, ühise viisapoliitika eesmärgiga saavutada vastastikune viisavabadus ja ELi andmekaitseraamistikuga.

Raamleping aitab saavutada liidu ühise viisapoliitika eesmärke. Liit on töötanud määruse (EL) 2018/1806[4] alusel välja lühiajalist viibimist (kuni 90 päeva mis tahes 180päevase ajavahemiku jooksul) puudutava ühise viisapoliitika. Viisamääruses on loetletud kolmandad

[3] Vt joonealune märkus 2.

[4] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1806, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud (kodifitseeritud) (ELT L 303, 28.11.2018, lk 39).

riigid, mille kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, mille kodanikud on sellest nõudest vabastatud. Praegu USA kodanikelt Schengeni alal viibimiseks viisat ei nõuta. Samal ajal on liit sõlminud viisanõudest loobumise ja viisalihtsustuslepingud ka mitme muu kolmanda riigiga[5].

Üks kolmandate riikide suhtes kohaldatava liidu viisapoliitika aluseid on vastastikkuse põhimõte. Vastastikkus tähendab, et kui liit on andnud kolmanda riigi kodanikele õiguse siseneda Schengeni alale viisavabalt, eeldab ta, et kolmas riik vastab samaga, lubades liidu kodanikel reisida sellesse kolmandasse riiki samuti ilma viisata. Liidu eesmärk on saavutada nende kolmandate riikidega, mille kodanikud on Schengeni alale sisenemisel viisanõudest vabastatud, täielik vastastikune viisavabadus. Täielik vastastikkus ongi saavutatud kõigi viisavabade kolmandate riikidega peale USA. USA viisanõudest loobumise programmis osalevad kõik liikmesriigid, välja arvatud Bulgaaria, Küpros ja Rumeenia. Täieliku vastastikkuse saavutamine USAga on jätkuvalt poliitiline eesmärk, mida liit aktiivselt taotleb.

Käesoleva raamlepinguga tagatakse seega, et kõik viisanõudest loobumise programmis osalevad liikmesriigid kohaldavad piirijulgeoleku tagamise tõhustatud partnerluse nõude suhtes ühtset lähenemisviisi.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Raamleping on kooskõlas ELi andmekaitsealastes õigusaktides sätestatud nõudega näha ette kaitsemeetmed, mida rakendada isikuandmete edastamisel kolmandatele riikidele.

ELis on liikmesriikidepoolne isikuandmete töötlemine reguleeritud määrusega (EL) 2016/679[6] (edaspidi „isikuandmete kaitse üldmäärus“), välja arvatud juhul, kui andmeid töötlevad kriminaalõiguskaitseasutused süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil – sellist töötlemist reguleeritakse direktiiviga (EL) 2016/680[7]. Kriminaalõiguskaitseasutuste vahel süütegude, sealhulgas terroriaktide tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise eesmärgil toimuva andmeedastuse reguleerimiseks on ELi ja USA raamlepinguga ette nähtud rahvusvaheline leping, millega tagatakse asjakohased kaitsemeetmed[8].

Võttes arvesse, et piirijulgeoleku tagamise tõhustatud partnerluse raames kavandatud teabevahetusel on teistsugune ulatus ja eesmärk, ei kohaldata ELi ja USA vahelist raamlepingut andmeedastuse suhtes, mida USA kavandab piirijulgeoleku tagamise tõhustatud partnerluse raames; seetõttu on raamlepingusse lisatud andmekaitsemeetmed.

---

5 Riikide täielik loetelu on avaldatud järgmisel veebilehel: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen/visa-policy_en.

6 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (EMPs kohaldatav tekst) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

7 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/680, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2008/977/JSK (ELT L 119, 4.5.2016, lk 89).

8 Ameerika Ühendriikide ja Euroopa Liidu vaheline süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmisega seotud isikuandmete kaitse kokkulepe (ELT L 336, 10.12.2016).

Raamlepingu III osas nähakse kooskõlas põhiõiguste harta artikli 8 ja isikuandmete kaitse üldmäärusega ette vajalikud kaitsemeetmed, sealhulgas sätted, millega määratakse kindlaks mitu andmekaitsepõhimõtet ja -kohustust, mida mõlemad lepinguosalised peavad järgima. Nende sätetega tagatakse kohtulikult kaitstavad individuaalsed õigused, sõltumatu järelevalve ning tõhus haldus- ja õiguskaitse, kui käesolevas raamlepingus tunnustatud õigusi ja kaitsemeetmeid on raamlepingu kohase isikuandmete töötlemisega rikutud. Komisjon on taganud, et raamlepinguga kehtestatakse isikuandmete vahetamise normid ning nähakse samal ajal ette piisavad kaitsemeetmed üksikisikute eraelu puutumatuse ning põhiõiguste ja -vabaduste kaitseks.

(2) ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Materiaalõiguslik alus**

Arvestades, et *Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahelise raamlepingu (mis käsitleb piirimenetluste ning reisiloa- ja viisataotlustega seotud isikusamasuse kontrollimiseks ning tausta- ja julgeolekukontrolliks vajalikku vastastikust teabevahetust)* peamine eesmärk ja valdkond on näha ette tingimused ja kaitsemeetmed, mida rakendada isikuandmete edastamisel piirimenetluste ning reisiloa- ja viisataotluste kontekstis, on materiaalõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 16 lõige 2 ja artikli 77 lõige 2.

Võttes arvesse kavandatava raamlepingu eset, on asjakohane, et komisjon esitab nõukogule ettepaneku.

- **Menetlusõiguslik alus**

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikes 5 on sätestatud, et kui kavandatav leping ei ole seotud eranditult või peamiselt ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga, esitab komisjon nõukogule ettepaneku. Nõukogu võtab vastu otsuse, millega antakse luba lepingule alla kirjutada ja kohaldada seda enne jõustumist vajaduse korral ajutiselt.

Komisjon teeb ettepaneku anda luba kirjutada alla Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahelisele raamlepingule, mis käsitleb piirimenetluste ning reisiloa- ja viisataotlustega seotud isikusamasuse kontrollimiseks ning tausta- ja julgeolekukontrolliks vajalikku vastastikust teabevahetust, eeldusel et nimetatud raamleping hiljem sõlmitakse, ning seda ajutiselt kohaldada.

Lepingule allakirjutamise lubamist käsitleva kavandatava otsuse menetlusõiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 5.

- **Liidu pädevus ja proportsionaalsus**

Kõik käesoleva raamlepingu sätted kuuluvad liidu pädevusse. Isikuandmete liikmesriikidepoolne edastamine, mille suhtes kohaldatakse õiguslikult siduvas ja täitmisele pööratavas dokumendis sätestatud asjakohaseid kaitsemeetmeid, on ette nähtud isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 46 lõike 2 punktiga a. Lisaks võib liit sõlmida rahvusvahelisi lepinguid, mis käsitlevad välispiire ületavate isikute suhtes teostatavaid kontrolle ning ühist viisapoliitikat (ELi toimimise lepingu artikli 77 lõige 2). Liit on seega pädev sõlmima USAga käesoleva ELi ja USA vahelise raamlepingu, mis käsitleb teabevahetust seoses välispiiri ületamisega, sealhulgas piirimenetlusi ning viisa- ja reisiloataotlusi.

ELi ja USA vahel sõlmitav raamleping on vajalik selleks, et tagada vastastikuse viisavabaduse kui ühise viisapoliitika eesmärgi saavutamine ja ELi andmekaitseraamistiku kaitsemeetmed. Lisaks tuleb raamlepinguga määrata kindlaks ELi ja USA vahelise teabevahetuse piisav tase,

mis ei tohiks ületada kahepoolses või ELi kontekstis toimuva liikmesriikidevahelise andmete jagamise taset, võttes arvesse ka proportsionaalsuse ja vajalikkuse põhimõtet.

- **Vahendi valik**

Käesolev nõukogu otsuse ettepanek esitatakse kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 5, milles on sätestatud, et nõukogu võtab vastu otsuse, millega antakse luba raamlepingule alla kirjutada ja seda ajutiselt kohaldada. Käesolevas ettepanekus esitatud eesmärgi saavutamiseks ei ole võimalik kasutada muud õiguslikku vahendit.

- **Põhiõigused**

Käesoleva raamlepingu alusel teabe vahetamine ja selle töötlemine kolmanda riigi ametiasutuste poolt kujutab endast selliste põhiõiguste nagu eraelu puutumatus ja isikuandmete kaitse riivet. Selline riive on aga põhjendatav, eelkõige sellega, et raamlepingul on õiguspärane eesmärk, st tõhustada piirijulgeolekut. Raamleping sisaldab asjakohaseid andmekaitsemeetmeid, mida kohaldatakse edastatavate ja töödeldavate isikuandmete suhtes kooskõlas ELi õiguse, eelkõige ELi põhiõiguste harta artiklitega 7, 8, 47 ja 52.

(3) **MUU TEAVE**

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Raamlepinguga nähakse ette teabevahetuse raamistik ja asjakohased kaitsemeetmed, millega kaitsta isikuandmeid, kui neid edastatakse USA ja liikmesriikide vahel koostöö raames, mida tehakse piirimenetluste ning reisiloa- ja viisataotlustega seotud piirijulgeoleku tagamise tõhustatud partnerluse kontekstis.

Raamleping koosneb viiest osast.

1. osa „Ühissätted“ sisaldab sätteid, millega määratakse kindlaks raamlepingu eesmärk ja kohaldamisala ning lepingus kasutatavad põhimõisted. Käesolevas raamlepingus käsitletakse teabe vahetamist isikute kohta, kes ületavad USA ja liikmesriikide välispiire või taotlevad reisiluba või viisat liikmesriikide või USA territooriumile sisenemiseks või seal viibimiseks. Teabevahetuses juhindutakse vastastikkuse põhimõttest, mis eelkõige tähendab seda, et vahetatava teabe mahu suhtes peab kehtima sarnane ülempiir, võttes arvesse pädevate asutuste suutlikkust ja tehnilisi piiranguid. Selles osas käsitletakse täiendavalt seoseid käesoleva raamlepingu ning USA ja teatavate liikmesriikide vahel juba sõlmitud piirijulgeoleku tagamise tõhustatud partnerluste vahel, mille raames käsitletakse raamlepingu kohaldamisalasse kuuluvaid küsimusi. Käesolev raamleping täiendab vajaduse korral isikuandmete kaitset käsitlevaid sätteid, mis sisalduvad juba sõlmitud piirijulgeoleku tagamise tõhustatud partnerluse lepingutes. USA kohandab juba sõlmitud piirijulgeoleku tagamise tõhustatud partnerluse lepinguid, et tagada käesoleva raamlepingu järgimine. Käesolev raamleping ei mõjuta muid koostöökanaleid ega teabevahetust, mida käsitletakse muudes USA ja ELi ning USA ja liikmesriikide vahelistes lepingutes (nt ELi ja USA vastastikuse õigusabi leping, kahepoolsed vastastikuse õigusabi lepingud, kahepoolsed raskete kuritegude tõkestamisel ja nende vastu võitlemisel tehtavat koostööd edendavad lepingud). Selles osas selgitatakse ka, et käesolev raamleping iseenesest ei ole isikuandmete edastamise õiguslik alus.

2. osa „Teabevahetuse põhimõtted ja tingimused“ sisaldab sätteid, millega kehtestatakse teabevahetuseks vajalikud tingimused. Selles nähakse ette, et käesoleva raamlepingu kohane teabevahetus võib toimuda üksnes ulatuses, mis on lubatud ja täpsustatud liikmesriikide ja USA vahelistes kahepoolsetes lepingutes. Sellised kahepoolsed lepingud peavad vastama raamlepingus sätestatud tingimustele ja kaitsemeetmetele. Liikmesriik võib kahepoolse lepingu kohaldamise peatada, eelkõige viisavaba reisimise peatamise korral. Selles osas

nähakse ette ka normid, millega reguleeritakse reisiloa- või viisataotluse hindamise või piirikontrolli ajal isiku tuvastamiseks vajalike piiratud isikuandmete automaatselt vahetamist. Kui sellise hindamise käigus on põhjust arvata, et isiku riiki sisenemine või seal viibimine võib kujutada endast tõsist ja tõelist ohtu avalikule julgeolekule või avalikule korrale, võib tema kohta esitada päringu. Kui on olemas teave, mis võib piirijulgeoleku tagamise tõhustatud partnerluste kontekstis tehtava koostöö seisukohast huvi pakkuda (st mis näitab, et isiku riiki sisenemine või seal viibimine kujutaks endast tõsist ja tõelist ohtu avalikule julgeolekule või avalikule korrale), teatatakse ohu kinnitamise korral sellest viivitamata päringu esitanud asutusele, kui kooskõlas riigisisese õigusega ja vastavalt päringu saanud asutuse tehnilisele suutlikkusele on hinnatud kõiki asjakohaseid tegureid. Asjaomase isiku kohta võib anda täiendavat teavet pärast seda, kui raamlepingus ja kahepoolsetes lepingutes sätestatud tingimuste täitmist on hinnanud inimene. Teabevahetus peab toimuma ühtsete kontaktpunktide vahel. Selles osas nähakse ette ka teabe vahetamisest keeldumise põhjused, mida võib kasutada teabevahetuse mis tahes etapis.

3. osas „Isikuandmete kaitse“ nähakse ette raamlepingu kohaldamisalasse kuuluva isikuandmete töötlemise eesmärgi piiritlemine (st isikute isikusamasuse kontrollimine ning tausta- ja julgeolekukontroll, mis on vajalikud selleks, et teha kindlaks, kas nende riiki sisenemine või seal viibimine kujutaks endast tõsist ja tõelist ohtu avalikule julgeolekule või avalikule korrale). Isikuandmete edasine töötlemine võib toimuda üksnes eesmärkidel, mis ei ole vastuolus algse eesmärgiga. Eristatakse andmete edasijagamist (samas riigis kooskõlas raamlepingus sätestatud andmekaitsemeetmetega) ja andmete edasisaatmist (kolmandatele riikidele või rahvusvahelistele organisatsioonidele üksnes päringu saanud pädeva asutuse eelneval nõusolekul, mis on antud pärast seda, kui on hinnatud tagatava andmekaitse taset). Nii andmete edasijagamine kui ka edasisaatmine on piiratud avaliku sektori asutustega. Isikuandmeid säilitatakse ainult nii kaua, kui see on vajalik ja asjakohane, võttes arvesse raamlepingus loetletud konkreetseid tegureid, ning nende säilitamistähtaeg vaadatakse vähemalt kord aastas läbi. Selles osas nähakse ette andmete eriliikide töötlemisel kohaldatavad kaitsemeetmed ning see sisaldab läbipaistvus- ja teavitamiskohustust seoses üksikisikute õigusega oma andmetele juurde pääseda ja neid parandada. Lepinguosalistel peavad olema tõhusad haldus- ja õiguskaitsevahendid, et pakkuda üksikisikutele õiguskaitset, ning sõltumatud järelevalvemehhanismid.

4. osa „Institutsiooniline raamistik“ sisaldab ühtainsat sätet ühiskomitee loomise kohta. Ühiskomitee on raamlepingu osaliste ühine organ, kelle ülesanne on jälgida, kas raamlepingut rakendatakse tulemuslikult, sealhulgas vaadata käesoleva raamlepingu rakendamine üheskoos korrapäraselt läbi.

5. osa „Lõppsätted“ käsitleb konsultatsioone, mida peetakse raamlepingu tõlgendamist või kohaldamist käsitlevate vaidluste korral; võimalust raamlepingu kohaldamine peatada, kui teine lepinguosaline on lepingut oluliselt rikkunud; raamlepingu territoriaalset kohaldamist, võttes arvesse Iirimaa ja Taani eriolukorda; lepingu kehtivusaega ja muutmist; kummagi lepinguosalise võimalust lepingu kohaldamine lõpetada; samal ajal täpsustatakse, et enne lepingu kohaldamise lõpetamist edastatud isikuandmete töötlemist jätkatakse käesoleva raamlepingu kohaselt; lepingu jõustumist ja keeleklauslit.

- **Raamlepingule allakirjutamine ja selle tekst**

Raamlepingu tekst esitatakse nõukogule koos käesoleva ettepanekuga.

Aluslepingute kohaselt peab komisjon tagama raamlepingule allakirjutamise, eeldusel et see hiljem sõlmitakse.

Samuti peab komisjon aluslepingute kohaselt teatama Ameerika Ühendriikidele liidu kavatsusest kohaldada raamlepingut ajutiselt alates sellele allakirjutamise kuupäevast kuni jõustumiseni. Ettepanek raamlepingu ajutise kohaldamise kohta tehakse arvestades viisanõudest loobumise programmi läbivaatamist ja USA seatud tingimust, et piirijulgeoleku tagamise tõhustatud partnerluse nõuet tuleb hakata rakendama 2026. aasta lõpus. Pärast ajutise kohaldamise algust saavad liikmesriigid alustada läbirääkimisi piirijulgeoleku tagamise tõhustatud partnerlust käsitlevate kahepoolsete lepingute üle ja need sõlmida.

2026/0279 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahelisele raamlepingule (mis käsitleb piirimenetluste ning reisiloa- ja viisataotlustega seotud isikusamasuse kontrollimiseks ning tausta- ja julgeolekukontrolliks vajalikku teabevahetust) allakirjutamise ja selle ajutise kohaldamise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 77 lõiget 2 ja artikli 16 lõiget 2 koostoimes artikli 218 lõigetega 5 ja 7,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Ameerika Ühendriigid on kehtestanud uue nõude, mis käsitleb ühinemist USA viisanõudest loobumise programmiga ja edasist osalemist selles; tegemist on programmiga, mis võimaldab osalevate riikide kodanikel reisida Ameerika Ühendriikidesse viisavabalt kuni 90 päevaks turismi eesmärgil või töö asjus. Uue nõude kohaselt tuleb USA sisejulgeolekuministeeriumiga sõlmida piirijulgeoleku tagamise tõhustatud partnerlus.

(2) 16. detsembril 2025 andis nõukogu komisjonile loa alustada Ameerika Ühendriikidega läbirääkimisi Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahelise raamlepingu üle, mis käsitleb piirimenetluste ja viisataotlustega seotud julgeolekukontrolliks ja isikusamasuse kontrollimiseks vajalikku vastastikust teabevahetust.

(3) Komisjon on Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahelise raamlepingu üle, mis käsitleb piirimenetluste ja viisataotlustega seotud isikusamasuse kontrollimiseks ning tausta- ja julgeolekukontrolliks vajalikku teabevahetust (edaspidi „raamleping“), läbirääkimisi pidanud.

(4) Käesoleva raamlepinguga kehtestatakse liidu ja Ameerika Ühendriikide vahelise piirijulgeoleku tagamise tõhustatud partnerluse kontekstis toimuva teabevahetuse ühine raamistik.

(5) Raamleping võimaldab sõlmida Ameerika Ühendriikide ja liikmesriikide vahel raamlepingu kohaldamisalasse kuuluvates küsimustes kahepoolseid lepinguid. Sellised kahepoolsed lepingud peavad olema kooskõlas raamlepingu ja liidu õigusega.

(6) Juhul kui käesoleva raamlepingu kohaldamine lõpetatakse või peatatakse, tuleks täiel määral lojaalse koostöö põhimõtet järgides olenevalt asjaoludest kas lõpetada või peatada ka liikmesriikide ja Ameerika Ühendriikide vahelised kahepoolsed lepingud, mis käsitlevad raamlepingu kohaldamisalasse kuuluvaid küsimusi. Liikmesriigid peaksid komisjoni kõnealuste kahepoolsete lepingute kohaldamise lõpetamisest või peatamisest teavitama.

(7) Arvestades viisanõudest loobumise programmi läbivaatamist ja USA seatud tingimust, et piirijulgeoleku tagamise tõhustatud partnerluse nõuet tuleb hakata rakendama 2026.

aasta lõpus, tuleks raamlepingut kooskõlas selle artikliga 32 ajutiselt kohaldada alates sellele allakirjutamisest kuni selle jõustumiseks vajalike menetluste lõpuleviimiseni.

(8) Euroopa Liidu lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva otsuse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav. Võttes arvesse, et käesolev otsus põhineb Schengeni *acquis*'l, peab Taani Kuningriik kõnealuse protokolli artikli 4 kohaselt kuue kuu jooksul pärast seda, kui nõukogu on käesoleva otsuse vastu võtnud, otsustama, kas ta rakendab seda oma õiguses.

(9) Käesolev otsus kujutab endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist, milles Iirimaa ei osale vastavalt nõukogu otsusele 2002/192/EÜ[1]; seetõttu ei osale Iirimaa soovituse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

(10) Läbirääkimiste käigus on jõutud ühisele arusaamisele Taani ja Iirimaa olukorrast seoses Schengeni *acquis*'ga ning Euroopa Liidu ning Norra, Islandi, Šveitsi ja Liechtensteini vahelistest tihedatest suhetest, mis tulenevad eelkõige 18. mai 1999. aasta ja 26. oktoobri 2004. aasta lepingutest, mis käsitlevad nende riikide ühinemist Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega.

(11) Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1725[2] artiklile 42 on konsulteeritud Euroopa Andmekaitseinspektoriga, kes esitas oma arvamuse [XX] [XX].

(12) Seetõttu tuleks raamlepingule alla kirjutada.

(13) Kuni raamlepingu jõustumiseni tuleks seda kohaldada ajutiselt,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Piirimenetluste ja viisataotlustega seotud isikusamasuse kontrollimiseks ning tausta- ja julgeolekukontrolliks vajalikku teabevahetust käsitlevale Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahelisele raamlepingule[3] antakse luba alla kirjutada, eeldusel et see sõlmitakse.

Artikkel 2

(1) Liidu otsused võtta meetmeid, mis on seotud suuniste andmisega artikli 27 lõike 4 punkti c kohaselt, teeb Euroopa Komisjon vastavalt raamlepingu vastavates sätetes kindlaksmääratud tingimustele.

(2) Komisjon esitab nõukogule aegsasti teabe oma kavatsuse kohta võtta vastu lõikes 1 sätestatud kavandatud meetmed ning võtab arvesse võimalikke väljendatud seisukohti. Komisjon teavitab asjakohasel juhul ka Euroopa Parlamenti.

Artikkel 3

(1) Lepingut kohaldatakse vastavalt selle artiklile 32 ajutiselt kuni lepingu jõustumiseni.

(2) Lepingu ajutise kohaldamise alguskuupäev avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

---

1 ELT L 64, 7.3.2002.
2 ELT L 295, 21.11.2018.
3 Lepingu tekst avaldatakse väljaandes ELT L, ..., ELI ….

Artikkel 4

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja